

ב"ה

היחידה: דברים י"ב, פסוקים א'-י"ב

נושא היחידה: המקום אשר יבחר ה'

צוות כתיבה

מספר שיעורים: 2-3

כללי: בשיעור זה יש שני נושאים: * חובת עקירת עבודה זרה מכל מקום בארץ.

* לאחר מעבר הירדן - הבאת הקרבנות והמעשרות תהיה רק למקום אשר יבחר ה' –

לבית המקדש.

חובת עקירת עבודה זרה מכל מקום בארץ

פתיחה:

אני רוצה לספר לכם על חברה שלי, יעל.

יעל מקפידה על מצוות ומאוד מאמינה בה'. היא עובדת על עצמה להיות טובה תמיד וללכת בדרך שה' רוצה, גם כשלא קל לה.

אני גרה באזור ירושלים, ליד הכותל.

לפני כמה שנים, הקימו מרכז קניות חדש בסמוך לשכונה שלנו.

יעל עברה שם לראשונה ונדהמה:

"את לא מאמינה מה אני רואה", היא אמרה לי, "זה מה שיש בדרך לכותל?? פסטיבל של אוכל לא כשר שהעירייה מפיקה? חנויות שמוכרות בגדים לא צנועים? מכון כושר מעורב של בנים ובנות? נגני רחוב בשבת??"

"אני פשוט בהלם", היא אמרה לי, ודמעות בעיניה.

המורה שואל את התלמידים: למה יעל כל כך עצובה?

כי זה מאוד עצוב לראות דברים כאלה, בדרך לכותל, במקום כזה קדוש.

היינו מצפים שבדרך למקום כזה, יהיו דברים טובים, שמתאימים לדרך שמובילה למקום שקרוב לבית המקדש - דברים שמכינים את הלב שלנו לקראת ההגעה לכותל ולא מרחיקים אותו מה'.

המורה יוסיף ויאמר שזה גם מה שקרה לבני ישראל כשהם נכנסו לארץ.

משה מכין אותם לקראת הכניסה לארץ, אבל כשהם מגיעים לארץ, הם רואים את כל הדברים בעיניים.

כשהם מגיעים לארץ - מצד אחד, יש שמחה גדולה, ומצד שני, יש סכנה גדולה.

למה?

עם איזה קושי צריכים בני ישראל להתמודד עם בואם אל הארץ? עם הגויים שגרים בה. הם כבר לא גרים ביחד סביב המשכן, כמו שהיה במדבר, עם שכינה ועם דגלים ועם עמוד ענן - כשאז הם הרגישו כל הזמן קרובים לה'.

במקום לראות משכן, הם רואים גויים; במקום לראות ענן של קטורת וקרבנות, הם רואים עבודה זרה: פסלים ועצים של עבודה זרה ותרבות טמאה של גויים.

איך הם מרגישים באותו זמן? מה קורה להם בלב?

יש להם כאב גדול, ואולי גם פחד: איזה חיים הולכים להיות להם מול הגויים האלה והעבודה זרה הזאת?

בני ישראל צריכים לעשות שני דברים עם הגויים שבארץ:

1. להילחם בהם ולכבוש את הארץ מידם.

2. להיזהר מאוד לא ללמוד ממעשיהם הרעים.

התורה כרגע לא מספרת לנו על כל הרעות שעמי כנען עשו בארץ, ובחרת לספר לנו על עוון אחד נורא שלהם.

מהו?

עבודה זרה.

מה רע בעבודה זרה?

זה להחליף את ה' באל זר. לבנות פסל או תבנית של בובה, להאמין שהוא האלוהים החדש ולכרוע לו.

ה' מזהיר אותנו לא ללמוד מהגויים את הדברים הרעים האלה ולא להידמות להם במעשינו.

בהתחלת הפרק, ה' מצווה אותנו מה בדיוק עלינו לעשות עם מקומות העבודה זרה של הגויים:

באילו פסוקים ההוראות החשובות האלה של ה' כתובות לנו? פסוקים ב'-ג'.

לימוד הפסוקים:

ב אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים אשר אתם ירשים אתם את אלהיהם על ההרים הרמים ועל הגבעות ותחת כל עץ רענן
ג ונתצתם את מזבחתם ושברתם את מצבתם ואשריהם תשרפון באש ופסילי אלהיהם תגדעון ואבדתם את שמם מן המקום ההוא

מה המשותף לשני הפסוקים?

דברים של עבודת אלילים, שבני ישראל בבואם לארץ, צריכים לשבר ולאבד.

מה ההבדל בין הפסוקים?

פסוק ב' מדבר על המקומות של העבודה זרה.

תנו שלוש דוגמאות למקומות כאלה מהפסוק: הרים גבוהים, גבעות, מתחת לעצים

פסוק ג' עוסק בכלים ובחפצים המשמשים לעבודה זרה.

צינו רשימה של ארבעה כלים וחפצים כאלה: מזבחות, מצבות, אשרה (= עץ של עבודה זרה), פסלים.

מהי רשימת הפעלים מהפסוקים שמדברת על שבירה והרס של העבודה זרה?

אבד תאבדון, ונתצתם, ושברתם, תשרפון באש, תגדעון, ואבדתם את שמם מן המקום ההוא. (ריבוי הפעלים מציין שהתורה רוצה שנגקוט בכל האמצעים ונעשה כל שביכולתנו כדי לאבד את העבודה זרה.)

פסוק ד': לא תעשון כן לה' אלהיכם

קריאת הפסוק עם שאלה מלווה – התלמידים יקראו שוב בשקט את פסוקים ב'-ג', ויגידו מה פירוש המילה כן שבפסוק ד', בהקשר שלו לפסוקים ב'-ג'.

תשובה: שלא נעשה לה' את מה שהוא מצווה אותנו לעשות לעבודה זרה.

את העבודה הזרה צריך לנתץ ולשבר ולהשחית, אבל את מה שקשור לכבוד ה', אסור לנו להשחית, ואסור לנו אפילו לא למחוק את שמו.

השם של ה' יקר לנו, לכן אנחנו לא אומרים אותו סתם, אלא רק בתפילה ועם כוונת הלב. אנחנו גם לא כותבים אותו כמו שהוא נקרא, אלא בצורה אחרת כמו: ה', אלוקים.¹

¹ זו גם הסיבה לכך שאנחנו גונזים חפצי קדושה, כמו ספרי קודש ודפים שכתובים בהם פסוקים.

לאחר שנגיע עם התלמידים לפירוש המילה "כן", נקרין את רש"י על הלוח, ונורה לתלמידים לחפש את הפירוש שאמרנו ברש"י.

רש"י על פסוק ד', ד"ה: **לא תעשון כן**

להקטיר לשמים בכל מקום כי אם במקום אשר יבחר.

ד"א ונתצתם את מזבחתם... ואבדתם את שמם... לא תעשון כן אזהרה למוחק את השם ולנותץ אבן מן המזבח או מן העזרה.

אמר רבי ישמעאל: וכי תעלה על דעתך שישראל נותצין את המזבחות? אלא שלא תעשו כמעשיהם ויגרמו עוונותיכם למקדש אבותיכם שיחרב.

מה שעכשיו אמרתם, מופיע ברש"י - זה הפירוש השני ברש"י לפסוק ד'.

אנו נסמן מילים אלו ברש"י.

ד"א (=דבר אחר= פירוש נוסף) **וְנִתְצַתְּם אֶת מִזְבְּחֹתֵם... וְאֲבִדְתֶּם אֶת שְׁמֵם... לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן** אזהרה למוחק את השם ולנותץ אבן מן המזבח או מן העזרה.

מהמילים "דבר אחר", ומכך שיש חלקים ברש"י שלא סימנו, אנו מבינים שיש כאן לרש"י פירוש נוסף על המילים "לא תעשון כן".

אולם לפני לימוד פירוש זה, נסיים את דברי רש"י בפירוש שהבאנו בתחילה.

רש"י שואל שאלה על פירוש זה - מהי השאלה? באיזו מילה השאלה מתחילה, ובאיזו מילה היא מסתיימת? התלמידים יסמנו בעיפרון בספר/בחומש.

המורה יעבור בין התלמידים.

השאלה מתוך רש"י: **אמר רבי ישמעאל: וכי תעלה על דעתך שישראל נותצין את המזבחות?**

האם יכול להיות שיהודי ישבור אבן מהמזבח? מרצפת העזרה? ברור שלא!

איך אפשר לנותץ אבנים או לשבור את המבנה של בית המקדש, בלי מברגה או טרקטור? במעשים לא טובים שמרחיקים אותנו מה', ולאט לאט מרוקנים את בית המקדש מהתוכן המחבר שלו.

ובמילים של רש"י:

אלא שלא תעשו כמעשיהם ויגרמו עוונותיכם למקדש אבותיכם שיחרב.²

² בעצם, זה פירוש נוסף. יש שני פירושים סביב ההבנה שהמילים "לא תעשון כן" מתייחסות לאיבוד העבודה זרה, והשאלה היא האם הכוונה היא לנותץ אבן ממש מהמזבח או למעשים שליליים שיגרמו לחורבן המקדש. הפירוש השלישי, שרש"י מביא אותו ראשון, זה החלק שלא סימנו, ואותו נביא בשלב הבא.

רואים מכאן כמה חשובים מעשי עם ישראל, שכל מעשה קטן יכול להשפיע על כל עם ישראל.³

ומה עם החלק שלא סימנו? רש"י אומר עוד משהו. יש לרש"י עוד פירוש:

"להקטיר לשמים בכל מקום כי אם במקום אשר יבחר ה'".

על מה רש"י מדבר? על כך שאסור להקריב קרבנות לה' מחוץ לבית המקדש. בזה עוסקים הפסוקים הבאים, פסוקים ה'–י"ב. בהמשך הלימוד שלנו נעסוק בהם.

נעבור לחלק השני של היחידה: פסוקים ה'–י"ב

לאחר מעבר הירדן, הבאת הקרבנות והמעשרות תהיה רק למקום אשר יבחר ה' – בית המקדש.

להמחשת הנושא, המורה יפתח בסיפור:

המורה מספר לתלמידים על הגשמים הרבים שירדו השנה, גם בשומרון, בכרם של משפחת מולר.

הענבים מוכנים. היבול השנה היה מושלם - מעל ומעבר למה שבכלל ציפו. אבא הזמין את הפועלים שלו להגיע השנה מוקדם מתמיד. הוא שרטט להם מפה מפורטת מהיכן מתחיל הבציר ומי אחראי עליו, מה אופי החלוקה של הפירות ולאילו משאיות יש להעלות כל סוג. "אבל לפני הכול", אומר אבא, "אנחנו מסמנים את הענפים שמהם קוטפים את הפירות לביכורים".

בחלק הזה, אבא דואג שנהיה. כל הילדים מגיעים ורואים את אבא כורך חבל סביב העצים שמיועדים לביכורים.

"את הענפים המסומנים אנחנו קוטפים ראשונים", מסביר אבא, "מניחים בסלי הקש, ומכינים הכול לעלייה לירושלים. אנחנו הולכים להביא ביכורים".

"אבל אבא", שואל רפי, "למה אנחנו צריכים ללכת עד לירושלים כדי להביא ביכורים? זה רחוק מאוד. הגויים שגרים כאן לידנו, האמוריים, לא צריכים ללכת לשום מקום. הם מקריבים קרבנות לאלוהים שלהם ליד הבית או בכל מקום שירצו. למה אנחנו לא יכולים להביא ביכורים

³ אפשר להביא את דברי חז"ל, האומרים שבזמן חורבן הבית, כאשר התגאה טיטוס על כך שניצח והחריב את בית המקדש, יצאה בת קול ואמרה לו שהוא החריב בית חרוב (חרב). זאת אומרת, המקדש כבר היה הרוס מזמן בגלל חטאי בני ישראל.

לאיזי כהנא, הכהן שגר בקומה העליונה?"
את התשובה של אבא לשאלה של רפי, נראה בסוף השיעור.
ולפני כן, נחזור לתקופה קדומה יותר, לפסוקים שלנו.
ראשית, נקרא בקריאה מהירה את פסוקים ה'-י"ב.

ה כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלהיכם מכל שבטיכם לשום את שמו שם לשכנו
תדרשו ובאת שמה

ו והבאתם שמה עלתיכם וזבחיכם ואת מעשרתיכם ואת תרומת ידכם ונדריכם ונדבתיכם
ובכרת בקרכם וצאנכם

ז ואכלתם שם לפני ה' אלהיכם ושמחתם בכל משלח ידכם אתם ובתיכם אשר ברכך ה'
אלהיך

ח לא תעשון ככל אשר אנחנו עשים פה היוזם איש כל הישר בעיניו

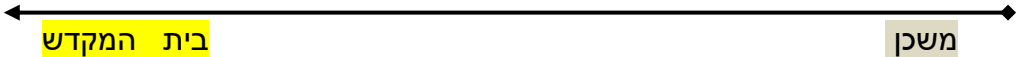
ט כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה אשר ה' אלהיך נתן לך

י ועברתם את הירדן וישבתם בארץ אשר ה' אלהיכם מנחיל אתכם והניח לכם מכל
איביכם מסביב וישבתם בטח

יא והיה המקום אשר יבחר ה' אלהיכם בו לשכן שמו שם שמה תביאו את כל אשר אנכי
מצוה אתכם עולתיכם וזבחיכם מעשרתיכם ותרמת ידכם וכל מבחר נדריכם אשר תדרו
לה'

יב ושמחתם לפני ה' אלהיכם אתם ובניכם ובנותיכם ועבדיכם ואמהתיכם והלוי אשר
בשעריכם כי אין לו חלק ונחלה אתכם

בשלב הבא, המורה ישרטט על הלוח ציר זמן.
עם ישראל מתחיל כעת תקופת מעבר מ'משכן' ל'מקדש'.
מהו המשכן? מבנה עשוי יריעות שנדד עם בני ישראל.
מהו המקדש? מבנה עשוי מאבנים, מבנה קבוע במקום אחד - המקום אשר יבחר ה'.
המורה יוסיף על ציר הזמן את המילים 'משכן' ו-'מקדש'.

מקדש	משכן	
בארץ ישראל	במדבר	המקום
שלמה (בית ראשון)	משה ובני ישראל	מי בונה?
בית אבנים	יריעות, קרשים, עמודים	ממה עשוי?

זמנו	40 שנה במדבר	מקום קבוע. 410 שנה. עד חורבן בית המקדש.
------	--------------	---

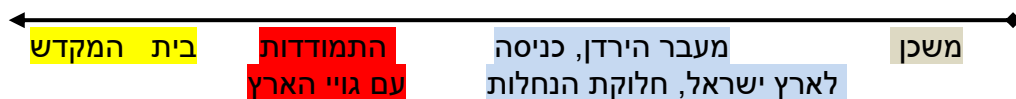
נסמן יחד את הפסוקים שמדברים על המשכן באפור, ואת הפסוקים שמדברים על המקדש בצהוב.

<p>ה כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלהיכם מכל שבטיכם לשוים את שמו שם לשכנו תדרשו ובאת שמה</p> <p>ו והבאתם שמה עלתיכם וזבחיכם ואת מעשרתיכם ואת תרומת ידכם ונדריכם ונדבתיכם וכללת בקרכם וצאנכם</p> <p>ז ואכלתם שם לפני ה' אלהיכם ושמחתם בכל משלח ידכם אתם ובתיכם אשר ברכה ה' אלהיך</p>
<p>ח לא תעשון כלל אשר אנחנו עשים פה היום איש כל הישר בעיניו</p> <p>ט כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה אשר ה' אלהיך נתן לך</p>
<p>י ועברתם את הירדן וישבתם בארץ אשר ה' אלהיכם מנחיל אתכם והניח לכם מכל איביכם מסביב וישבתם בטח</p>
<p>יא והיה המקום אשר יבחר ה' אלהיכם בו לשכן שמו שם שמה תביאו את כל אשר אנכי מצוה אתכם עולתיכם וזבחיכם מעשרתיכם ותרמת ידכם וכל מבחר נדריכם אשר תדרו לה' יב ושמחתם לפני ה' אלהיכם אתם ובניכם ובנותיכם ועבדיכם ואמהתיכם והלוי אשר בשעריכם כי אין לו חלק ונחלה אתכם</p>

פסוק י' נשאר לא מסומן. נחזור לציר הזמן שלנו, ונשאל את התלמידים: מה נכתוב באמצע, בין המשכן למקדש?

נבקש מהתלמידים לקרוא את פסוקים ט'-י' ולומר מה נכתוב באמצע הציר. לאחר שנשמע את

תשובותיהם, נוסיף אותן לציר שייראה כך:

לאחר שלמדנו על המקום אשר יבחר ה' ועל השינוי שמתרחש עם הכניסה לארץ, נקרא את הפסוקים, ונמצא אילו דברים התורה כותבת שצריך להביא למקדש. נבקש מהתלמידים לקרוא את פסוקים ו', ז' וי"א ולציין אילו קרבנות מוזכרים בפסוקים אלו.

- עולות וזבחים = קרבנות שונים (עולה ושלמים).
- מעשרות – מעשר בהמה ומעשר שני.
- תרומת ידכם - נעין ברש"י: אלו הם הביכורים.

- נדרים ונדבות = קרבנות שאדם נשבע להביא בנדר או בנדבה.
- בכורות בקרכם וצאנכם = בכורות של בהמה טהורה שניתנים לכהן.
- אכילת בשר הקרבנות - לאחר ההקרבה, החלקים הנאכלים לכהנים ולבעלים.
- אכילת פירות של מעשר שני (שעליו נלמד בפרק י"ד).

לאחר שהבנו שעם ישראל נמצא בתקופת מעבר, ממשכן למקדש - נסביר את משמעות האיסור להקריב בכל מקום פרט לירושלים.

בתקופת המשכן, כל עם ישראל חי סביב המשכן, היה חיבור תמידי לקודש, ולא הייתה סכנת ניתוק או השפעה זרה. ולכן במדבר לא הייתה חובת הקרבת קרבן. אדם יכול היה לא לבוא למשכן כלל⁴, אלא רק אם רצה לאכול בשר, היה מקריב במשכן ואחר כך יכול היה לאכול היכן שרצה. נוסף על כך, לא היה מקום קבוע לקדושה, כי המשכן נדד ממקום למקום.

אולם כעת, בארץ ישראל, יש מקום קבוע. כיצד נקרא מקום המקדש בפסוקים שלנו?
"המקום אשר יבחר ה' – התלמידים יסמנו מילים אלו בחומש.

יש משמעות למקום פיזי קבוע שבו ה' בוחר. מהו המקום הזה? ירושלים – בית המקדש.

כאשר נכנסים לארץ, וכל אחד מתיישב בנחלתו (בהרחבות מובאת מפה להמחשת הריחוק) הרחק מהמשכן, וייתכן שיפגוש שכנים גויים וילמד מהם, הקב"ה רוצה שכולם יישארו מחוברים לקודש. לכן יש חובת עלייה והקרבה של קרבנות במקום אחד בלבד.

לפני סיום השיעור, נחזור לפסוק ד':

בית המקדש נקרא: "המקום אשר יבחר ה'". התורה אינה מגלה לנו היכן הוא. השם ירושלים אינו נזכר במפורש. אחד הפירושים שניתנו לכך הוא שכאשר יש דבר חשוב מאוד, אך אינו יודעים היכן הוא, אנו נרצה מאוד לחפש ולמצוא אותו. המידע החסר על אודות המיקום המדויק, נועד לעורר אותנו לרצות את בית המקדש, לחפש ולהתגעגע אליו, או כלשון הפסוק על פי חז"ל – לדרוש. (בהרחבות מובא הסיפור על אלקנה שעורר את עם ישראל לדרוש את המקדש).

סיכום:

- לסיכום השיעור - נחזור לסיפור על משפחת מולר, שפתחנו בו את השיעור.

"אבל אבא", שואל רפי, "למה אנחנו צריכים ללכת עד לירושלים כדי להביא ביכורים? זה רחוק מאוד! הגויים שגרים כאן לידנו, האמוריים, לא צריכים ללכת לשום מקום. הם מקריבים קרבנות לאלוהים שלהם ליד הבית או בכל מקום שירצו. למה אנחנו לא יכולים להביא ביכורים לאיזי כהנא, הכהן שגר בקומה העליונה?"

⁴ על פי דברי הרמב"ן.

אבא עונה לרפי: "האמוריים וכל גויי הארץ עובדים עבודה זרה שהיא אֵל נכר, ופסלים שהם שקר והבל. כדי להקריב לפסל, לא צריך ללכת רחוק. אבל כדי להקריב למי שאמר והיה העולם, צריך לעשות בדיוק את מה שהוא מצווה אותנו בתורה. ובתורה כתוב שחלק ממצוות ביכורים היא לעלות לירושלים ולהגיע לבית המקדש ולהיראות לפני ה', לשר ולהגיד תודה לה' בבית שלו ולהביא לכוהנים של המשמר מהפירות שקיבלנו מה', ולהודות על היבול הטוב שהיה בשדה שלנו השנה. כשהיינו במדבר, הכול היה קרוב למשכן ולא הייתה בעיה, אבל כעת אנו גרים רחוק מהמקדש, ואנו עלולים אפילו לשכוח אותו, או ללמוד מהגויים שסביבנו. לכן התורה אומרת לנו שעלינו לעלות למקדש, כדי להתחבר למקום הקדוש והמיוחד".

"זה בית המקדש היפה הזה שסיפרת לנו עליו?" שואלים הילדים, "עם הלויים ששרים לה' ועם המנורה והמזבחות והכוהנים עם בגדי ההדר?"

"כן" אומר אבא, "זה המקדש שבו עשן הקרבנות מיתמר בקו ישר להפליא ממצבחה העולה, המקדש שאף אישה בירושלים לא צריכה לשים בושם בו, כי ריח הקטורת ממלא את הכול ומעניק לכולם מחשבות טובות וטהורות. ולפני פסח, כל הדרך מלאה בעדרי צאן לבנים בדרכם לירושלים. סמוך למקדש, יושבים חכמי הסנהדרין, שרק למראה האור שעל פניהם ודעת אלוקים שלפניהם, כולם נעצרים ומביטים בהם, מנסים לאסוף אל תוכם כמה שיותר פיסות חיים מהאנשים הגדולים האלה. זה בית המקדש שאתם מכירים מהסיפורים. בקרוב תראו אותו באמת".

- הפרק פותח במצווה להרוס ולאבד את מקומות העבודה זרה של העמים שגרים בארץ ישראל. המצווה הזאת מוטלת על בני ישראל עם הכניסה לארץ. המפגש שלנו עם המקום אשר יבחר ה', עם בית המקדש, מתרחש בהדרגה. מתחילים עם תקופת המדבר שבה קיים המשכן, עד שנבנה בניין הקבע בירושלים. כמו שראינו בסיפור על הכרם של משפחת מולר שנמצא בשומרון. הם מגיעים לבית המקדש ויכולים לקיים מצוות עם הפירות שה' נתן להם. המפגש הזה עם המקדש משפיע מאוד על החיים שלהם ועל הבית שהם בונים יחד.

מסרים:

- המקדש הוא האור של העולם - מקום שפותח לבבות ומפגיש בין האדם לאלוקים, מפגש מכונן שמעצב ובונה חיים.
- כרגע איננו יכולים לבנות את בית המקדש עם אבנים, אבל אנחנו כן יכולים לבנות אותו בעזרת המעשים הטובים והרצון שלנו. יש ערך גדול מאוד לגעגועים שלנו לבית המקדש ולרצון שלנו שייבנה בקרוב. המעשים שלנו בונים את המקדש ומקיימים אותו, וח"ו להיפך.

- לומדים מאלקנה שיש אחריות לכל אחד לקשר שלנו לבית המקדש. דוגמה אישית של אדם אחד יוצרת שינוי גדול.
- הציווי המרכזי של החלק הזה של הפרק הוא החובה להתרחק מגויי הארץ, לא ללמוד מהמעשים הרעים שלהם ולא לעבוד עבודה זרה.
- איסור עבודה זרה כולל לא רק את החובה לא לעבוד ולא להשתחוות לה, אלא יש גם מצווה להרוס את המקומות של העבודה זרה, כדי שלא נגיע לידי מכשול ועוון. זה מראה לנו כמה ה' רוצה שנשמור על עצמנו מפני החטא לא רק בזמן הווה אלא גם בעתיד.

הצעות להמחשה:

- ✓ סיפור על יעל. סיפור על משפחת מולר.
- ✓ שימוש בצבעים (מראה לוח)
- ✓ שימוש בציר זמן
- ✓ תרשים: מחנה ישראל במדבר
- ✓ מפה להמחשת המרחק מהמקדש בכניסה לארץ
- ✓ דף עבודה בנספח

הרחבות:

☒ נספח – סיפור אלקנה מעורר לדרישת המקדש.

לְשַׁכְּנוּ תִּדְרָשׁוּ - יש לנו מצווה, אומר המדרש, להתגעגע ולכסוף למקום הקדוש הזה, כמו שעשה אלקנה, אבא של שמואל הנביא.

בתקופה שלו, המשכן היה בשילה, כי בית המקדש עדיין לא נבנה, והיו הולכים ומתמעטים האנשים שהיו עולים למשכן, ואלקנה רצה מאוד שיהיו יותר אנשים שיעלו, אבל כל אחד היה עסוק בכרמו, בשדהו ובביתו.

חשב אלקנה מה יעשה כדי לגרום לעם ישראל לחזור למשכן ולרצות לעלות אליו - מה לעשות כדי שהלב של עם ישראל יתחיל להתגעגע למקום הזה?

היו אלקנה ומשפחתו הולכים בכל שנה אל המשכן מדרך אחרת: פעם היו עולים דרך השומרון ופעם היו עולים דרך הבקעה, ופעם היו עולים דרך מישור החוף. והיו פוגשים אנשים ששאלו אותם: "אחינו, לאן פניכם מועדות?"

והיה אלקנה מביט בהם ואומר: "אנחנו עולים לבית ה' אשר בשילה".

ואומר המדרש: "מיד היו עיניהם משגרות דמעות".

עיניהם של מי?

של האנשים שפגשו את אלקנה ובני ביתו.

מה פירוש המילים "משגרות דמעות"?

הם היו בוכים.

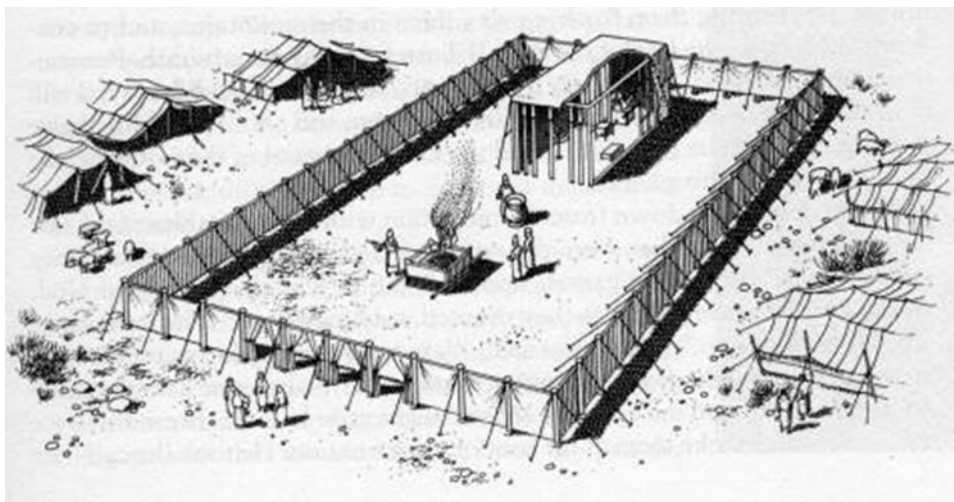
למה?

מגעגועים. גם הם רצו לעלות למשכן. גם הם רצו לבוא ולהיראות לפני ה'.

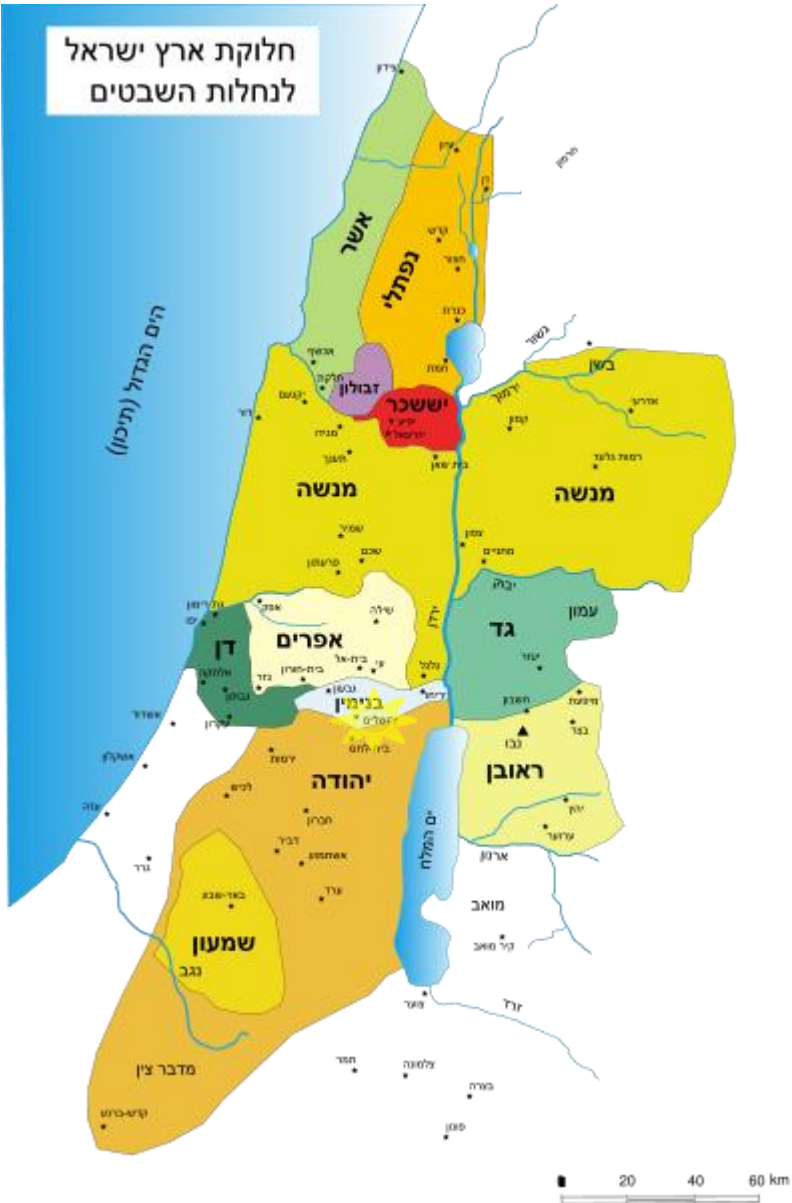
☒ נספח - דף עבודה על השוואה בין המשכן למקדש

מקדש	משכן	
		המקום
		מי בונה?
		ממה עשוי?
		זמנו
		אילו סוגי קרבנות מביאים?
		פסוקים

☒ נספח – המשכן במרכז מחנה ישראל, קרוב לכולם, לעומת הריחוק מהמקדש עם הכניסה לארץ ישראל.

חלוקת ארץ ישראל
לנחלות השבטים

פסוקים י"ג-כ"ח - על פי המתווה, פסוקים אלו נלמדים בבקיאות.

אנו נציע הסבר כללי לעיקרון שעומד בבסיס פסוקים אלו.

עם הכניסה לארץ, נוצר ריחוק רב ממקום המקדש, והותר לאכול בשר רגיל (חולין, שאינו מוקדש לשלמים). מבשר זה אין צורך להעלות אל המקום אשר יבחר ה', אולם התורה חוזרת ומזהירה מאכילת דם (פס' כ'-כ"ח).

☒ אחרי סיום החלק הזה, המורה שואל: האם בכל פעם ששוחטים בהמה, צריך להביא אותה למשכן?

אם אני רוצה להכין בשר לשבת, קניתי בקר והזמנתי את מאיר השוחט, האם אני צריך, בתור אחד שגר במדבר, להביא את הבהמה הזאת למשכן כדי לשחוט אותה שם?

כן. מדוע?

נעין בתמונות המשכן שהבאנו בנספח למעלה, ונבחין בצורת המגורים של בני ישראל במדבר. כולם מרוכזים סביב המשכן במחנות מסודרים עם דגלים.

האם המרחק בין האוהל שלי למשכן גדול? לא.

אז כל פעם שאני מכין בשר למשפחה, אני קודם הולך למשכן, שוחט את הבהמה שם, ואז יכול לאכול את הבשר יחד עם המשפחה שלי.

המורה מוסיף את הפרטים האלה בהמשך הטבלה שבה נעזרנו בשיעור שעבר.

ומה קורה בארץ ישראל. איך בני ישראל גרים שם?

כל אחד בבית שלו, בנחלה שקיבל מה' על פי הגורל.

אם טליה שגרה ליד נמל חיפה רוצה להכין בשר לכבוד ראש חודש, מה היא צריכה לעשות?

האם היא צריכה לעלות לבית המקדש ולשחוט את הבהמה שם?

לא. למה?

כי זה רחוק מאוד - ייקח לה הרבה זמן ללכת ולחזור.

אילו סוגי בהמות היא כן חייבת להביא למקדש?

קרבנות שהיא רוצה להקריב לה'.

המורה מוסיף עם התלמידים את החלק הזה בטבלה.

תנו לי דוגמאות לקרבנות כאלה מפסוק י"א, שכבר למדנו אותו:

עֲלֵתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם וְאֵת מַעֲשֵׂרְתֵיכֶם וְאֵת תְּרוֹמַת יְדְכֶם וְנִדְרֵיכֶם וְנִדְבְּתֵיכֶם וּבְכֹרֹת בְּקָרְכֶם וְצֹאנְכֶם

לבשר של הקרבנות קוראים בשר קודשים, כי הוא קדוש.

לבשר שלא מיועד להיות קרבן לה', קוראים בשר חולין.

רק קרבנות לה'. בשר חולין נאכל במקום השחיטה.	כל הסוגים. גם אם אוכלים בשר חולין (=בשר שלא מיועד לקרבן), מביאים אותו לשחיטה במקדש.	איזה סוג קרבנות היו מביאים?
---	---	-----------------------------

לסיכום:

המורה יוסיף ויאמר שכל זמן שעם ישראל היה במדבר, המשכן היה במרכז, ולא היה חשש שהם יתרחקו ממנו, כי הם הלכו אתו - כל הזמן המשכן ובני ישראל היו יחד, באותו מקום. אבל כשנכנסים לארץ ישראל, כל אחד נמצא בשבטו ובנחלתו, ויש חשש של ריחוק מהמקדש. לכן יש מצוות שמזכירות לנו אותו ומביאות אותנו למצב שבו לא נהיה מנותקים ולא נשכח את ה'.
כמו למשל: המצווה להקריב קרבנות רק בבית המקדש.
לכיתות מתקדמות שרוצות ללמוד פסוקים אלו בעיון, מצורף באתר דף עזר להוראת פסוקים אלו.